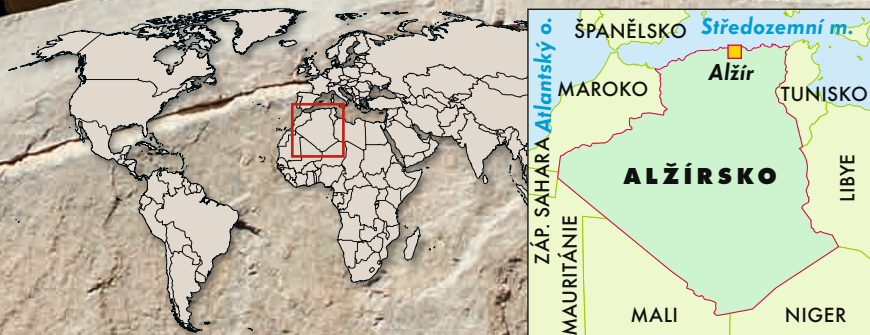

Tuaregové jsou národ hrdých bojovníků, kteří neuznávají hranice států a volně se pohybují na území Alžírska, Mali a Nigérie.

Stezkou Tuaregů

Nebe plné hvězd od obzoru k obzoru, oheň rozdělaný na písku pod skálou. Na ohni konvička se zeleným čajem, který je silný, sladký a slévá se do skleničky z velké výšky, aby vypěnil. Spacák si na noc rozkládám do písku na okraj vyschlého řečiště a sleduji Jižní kříž.

Karavana převáží vodu z guelty do tábora kočovníků.

Sopečné pohoří Atakor, kde v noci klesla teplota na $-2\text{ }^{\circ}\text{C}$, je součástí oblasti Hoggar (Ahaggar) a jedinou přístupnou oblastí pro turisty v jižním Alžírú. A to jen na zvláštní povolení a s tuaregskými průvodci. Víne se tudy jediná cesta, dlouhá asi 250 km, také kolem hory Assekrem, vysoké 2780 m, s poustevnou Charlese de Foucaulda. Nenechte se mýlit různými názvy pro stejná pohoří, každý autor map nebo průvodce používá jiné názvy. Našimi průvodci jsou Tuareg Kasem jako šéf a řidič a kuchař Žabbaren, který je pů-

vodem z rodu otroků, kteří dříve sloužili Tuaregům. Tuaregové pocházejí původně z Berberů, do střední Sahary přišli asi před pěti sty lety ze severu, odkud byli vytlačeni Araby, a žili výhradně nomádkým životem. Dělí se na řadu klanů, které spolu v minulosti různě válčily. Tuaregové neuznávali moderní hranice Libye, Alžírsko ani ostatních zemí a volně putovali pouštěmi středu Sahary. Jejich jazykem je tamašek, dialekt berberštiny, a kabylištiny. Po založení samostatného alžírského státu přišli o většinu svých rodových práv a z jejich otroků, které si vodili z jihu Sa-

hary, se často stali úředníci alžírské správy, a dnes bývalí otroci vládou Tuaregům. Stejná situace nastala v dalších státech, které zabraly tuaregská území – Niger, Mali, Libye. Pošlapání jejich tradičních hodnot, útlak ze strany vlády, ignorování jejich práv na území, kde jsou značné zásoby uranu a ropy, které vlády vytěžují, přivedlo Tuaregy až k touze po samostatném státě. Rada Tuaregů se přiklání k muslimskému náboženství, a tak došlo ke spojení s islámskými extrémisty, s jejichž pomocí v loňském roce založili samostatný stát Azawad. Naštěstí Tuaregové velmi rychle pochopili, že extrémní islamismus je špatný, a tak na podzim 2012 ukončili spolupráci s extrémisty a přiklonili se raději zpět k místním vládám. V lednu 2013 pak následovala intervence francouzských vojsk v Mali a boj o vytlačení extrémistů. Pouštěmi jižního Alžírú vedou pašerácké stezky a toto rozlehlé území je velmi obtížně kontrolovatelné. To umožňuje extrémistům, dříve vedeným Mochtárem Belmochtárem, proslulým jednookým velitelem vojenských jednotek extrémistů, zabitým počátkem března v Mali, pašovat pouštní levné cigarety z Nigeru na sever a naopak z Libye, která válkou ztratila kontrolu

● Charles Eugene de Foucauld pocházel ze šlechtické rodiny, sloužil jako důstojník ve francouzských jednotkách v severní Africe. Roku 1882 byl degradován, protože si **do kasáren propašoval milenku**. Po tomto incidentu armádu opustil.
● Věnoval se **studiu hebrejštiny a arabštiny**. V převleku za Žida se vydal do Maroka na vědec-

kou expedici, za níž si ve svých šestadvaceti letech **vysloužil zlatou medaili** Pařížské geografické společnosti. Cestou též inklinoval k víře.
● Od roku 1888 prošel několika kláštery ve Francii a Sýrii, až **1896 začal studovat teologii** v Římě. Po vysvěcení na kněze se roku 1901 usadil na severu Sahary, kde **žil jako poustevník** a navazoval kontakty

s Tuaregy. Napsal o nich několik knih a sestavil první **tuaregsko-francouzský slovník**.
● Byl nalezen **zavražděný** v roce 1916. Jeho smrt mají na svědomí protifrancouzští rebelové. Dne 13. 11. 2005 byl

prohlášen za mučedníka papežem Benediktem XVI. U jeho obydlí stojí dodnes obývaný malý klášter.

I přes nezávislost
Tuaregů chodí tuaregské
děti pravidelně do školy.

Západ slunce
na hoře Assekrem.

nad zásobami zbraní, vyzbrojovat bojové skupiny. Ty jsou pak hrozbou pro všechny cizince v Alžírsku a vůbec v celé oblasti, protože mají na svědomí řadu únosů.

POKLAD SAHARY

Přes obrovská lávová pole, po pěšině mezi černými kameny se nese malá

karavana čtyř velbloudů. To Tuaregové jedou od svých stád do města pro zásoby. Stáda mají v okolí guelty. Mezi lávovými poli je tu bývalý říční kaňon, na jehož dně jsou jezírka s vodou, která mizí až v nejpárnějším létě. To je v této oblasti jediný zdroj vody pro stádečka koz, které tu Tuaregové pasou. Čím se tady ta stáda koz živí, to nechápu. Kolem obrovských čedičových skalních suků, které zbyly z původních sopek, stoupáme stále výše až do tábora pod horou Assekrem. Ve výšce asi 2500 m n. m je tu postavený kamenný dům – útočiště. Teď před ledovým větrem a v létě před zářem. Jsme zde z jediného důvodu, a tím je vidět západ a východ slunce v pohoří Atakor, což je považováno za největší zážitek z celé Sahary. Z vrcholu hory Assekrem se otevírá pohled na celé pohoří. Je to jako Tolkienův Mordor. Zapadajícím sluncem zalitá torza sopek jsou zlatá a jejich vrcholky jsou vidět až k obzoru. V dálce je vidět pohoří Tassili N'Ajjer, Tedefest a Garret e Djenouin – hora Džinů. Po mrazivé noci, kdy teplota ve větru spadla až

k -7 oC, se ještě za tmy šplháme znova na vrchol. Slunce vykuklo přesně za nejvyššími skalními sukly a jeho zlaté paprsky znovu nasvítily celou scenérii.

FOLKLOR

Tuaregové se v mnohém odlišují od původních Berberů ze severu a od Arabů vůbec. Už třeba jen svým vysokým vzrůstem a hrdým držetím těla. Tuaregské ženy, pověstné svou krásou, nenosí šátky přes obličej. Šátek „šéš“ nosí výhradně muži. A na rozdíl od severu nenosí krátký, ale pořádně dlouhý, šestimetrový pruh látky. Ten mají pečlivě omotaný kolem celé hlavy a zejména kolem úst. V minulosti věřili, že ústy se mohou do člověka dostat zlí duchové. Tuaregské společenství se diametrálně odlišovalo od ostatních v severní Africe – bylo založeno na matriarchální linii. Řada Tuaregů dnes pod tlakem okolí konvertovala k islámu. Jejich víra je ale pohodová, z islámu si vzali dobrá pravidla a ta nepohodlná nebo nesmyslná prostě ignorují. Například se nevzdávají alkoholu.

• Terorismus v Alžírsku **omezuje též možnosti poznání.**

Jedním takovým příkladem je pohoří **Tassili N'Ajjer**. Leží u hranice s Libyí, Mali a Nigériem a platí zde **zákaz vstupu**.

• Tato lokalita je nejvíce známá **vysokou koncentrací** pravěkých archeologických nálezů, **ukrývajících úžasné prehistorické malby a keramiku**. Je též důkazem o vlhkém podnebí na severu Afriky v pravěku, neboť jinak by zde nežili lidé, kteří by malby mohli zanechat.

• Od jejich objevu roku 1933 zde archeologové **zdokumentovali okolo 1500 pravěkých maleb**. Lokalita byla v roce 1982 zapsána do **Seznamu světového dědictví UNESCO**.

Silným zvykem, čehož si všimne každý cestovatel, kterého provázejí Tuaregové je, že drží polední siestu. Přes polední spánek nejede vlak, je posvátný a neoddiskutovatelný. Jejich zajímavým rysem je též udržování pořádku. Nejen naši průvodci všechny odpadky spalovali, ale i kolem tuaregských vesnic je na rozdíl od arabských čisto. Po dalším putování lávovými poli, místy protkanými vyschlými řečišti s akáciemi a pasoucími se velbloudy, přijíždíme ke skále s prehistorickými rytinami. Vytvořili je obyvatelé Sahary asi před 10 000 lety a jsou i v sousedních pohořích Tassili a Acacus. Rytiny jsou důkazem, že Sahara byla v té době zelená a plná zvířet. Nejvíce mě zaujal slon v pohybu. Naprosto stejná, jen větší a zrcadlově obrácená rytina je v pohoří Acacus v Libyi. Oba sloni mají nakročeno a prehistorický autor vytvořil velmi dynamický dojem. Jen se obávám, že s ohledem na téměř válečný stav už ani jednoho z těchto slonů nikdy neuvidím. Na skalním útesu jsou další obrázky – žirafy, buvoli, koně, gazely, krávy.

Svatyně
ve Foucaldově
kapli na vrcholu
hory Assekrem,
2703 m n. m.

Pohled
do tradiční
kuchyně.

A na samém vrcholku, kam se šplháme přes vratké balvany, jsou lidské postavy s kulatými hlavami. Takové, jaké Dänikena inspirovaly k teoriím o mimozemšťanech. Prehistorických rytin a maleb je v celé oblasti Hoggaru spousta. Bohužel jsou často poničeny islamisty, mají odsekané celé hlavy. A objevily se i případy, že byl odseknut celý kus kamene a rytina putovala do soukromého sbírky.

DOPROVOD

Cestu zpět nám zkomplikovala intervence v Mali. Francouzi tu na žádost vlády zasáhli proti extrémním islamistům. Ti nezaváhali a na oplátku obsadili alžírské plynárenské zařízení v In Aménas –

700 zajatých civilistů, při ne zrovna dobře provedené osvobozovací operaci bylo 30 cizinců zabito. A tak jsme cestovali tři dny na sever v doprovodu osmi vojáků se samopaly, kteří si nás po 200 km na check-pointech předávali. Město Timimoun na okraji Velkého západního Ergu jsme navštívili krátce a pod dozorem. Nutno podotknout, že nepřetržitý dozor vojáků byl sice nepříjemný, ale vše měli perfektně zorganizované a na dalším check-pointu vždy čekala připravená další jednotka. Tato situace, tedy permanentní nebezpečí teroristického útoku nebo únosu tak z jinak překrásné země, jakou Alžírsko je, dělá destinaci, které by bylo patrně lépe se vyhnout. 🌍